

Стратфорови извори су указали на то да су иранске поморске вежбе које су заказане за 19. фебруар одложене или можда отказане. Судећи на основу недавних потеза Сједињених Држава и иранске тежње да се смање билатералне тензије, очигледно одлагање могло би бити мотивисано жељом да се омогуће преговори о иранском нуклеарном програму, између осталих питања.

Анализа

Иранске војне вежбе које су заказане за 19. фебруар у мореузу Хормуз изгледа да су одложене, док је један Стратфоров извор известио да су вежбе неопозиво отказане. Још један Стратфоров извор из Ирана указао је на то да иранско руководство тежи да откаже вежбе као гест реципроцитета након што су Сједињене Државе одложиле војне вежбе са Израелом које су биле заказане за 15. јануар.

Потез којим се одлажу ратне игре је веома необичан пошто је Иран обично спроводио своје најављене вежбе или је макар нудио разлоге за њихово одлагање. Ово одлагање очигледно следи након што је Иран престао са својим претњама да ће затворити мореуз Хормуз које је изрекао након прошле серије војних вежби крајем децембра прошле године и почетком јануара 2012. Иако би се ове вежбе могле одржати касније, иранска одлука да сачека са њиховим извођењем заједно са осталим потезима који су усмерени ка смањењу тензија могу упутити на то да је Техеран заинтересован да спроведе преговоре са САД који би се одвијали у позадини.

Ратне вежбе “Велики пророк VII” требале су да буду спроведене од стране корпуса елитне Исламске револуционарне гарде (ИРГЦ) [\[1\]](#) и да буду симултане са паралелним вежбама које спроводе Артеш, иранске регуларне оружане снаге.

Вежбе “Велики пророк” су постале мање више годишње за Иран и обично су биле праћене са великом пажњом иранских медија услед тога што су на њима често представљани нови системи наоружања (а с обзиром на ову традицију, могућност

одлагања које би било техничке природе, повезано са новом врстом оружја које је требало бити представљено, не треба одбацити). Међутим, за разлику од претходних година, вежбе које су требале да се одрже ове године су веома мало помињане од тренутка када су заказане током иранских морнаричких вежби крајем децембра.

Потенцијално одлагање (или отказивање) је посебно важно услед временског тренутка. Крајем децембра и почетком јануара 2012. када су се САД припремале да уведу санкције Ирану како би онемогућиле финансијске трансакције и извоз нафте, Иран је узвратио претњом да ће затворити мореуз Хормуз, што је подигло тензије између две земље вероватно до највишег нивоа протеклих година. Од тада, и Сједињене Државе и Иран су учиниле потезе како би умањиле тензије - Иран је одустао од своје реторике везане за мореуз а Сједињене Државе су одложиле своје планиране противбалистичке здружене вежбе са Израелом (које су сада заказане за октобар).

Одлагање вежби “Велики пророк VII” биће значајан корак Иранаца ка смањењу тензија у нади за напретком позадинских преговора између администрације председника Барака Обаме и иранског врховног верског вође Ајатолаха али-Хамнеија. Ова питања неће укључити једино ирански нуклеарни програм већ такође и међународне напоре за свргавањем режима сиријског председника Башара ал-Асада, равнотежу снага у Персијском заливу као и Ирак и излазну стратегију САД из Авганистана.

Током протеклих недеља, било је извештаја о комуникацијама између Ирана и САД и бројни амерички званичници су дали изјаве у вези потребе да се следи дипломатија усред растућих спекулација о могућем израелском нападу на иранска нуклеарна постројења. Осим тога, П-5+1 група [\[2\]](#) чије се седиште налази у Бриселу признала је да је примила писмо од шефа иранске националне службе безбедности из Техерана у коме се тражи оживљавање преговора око контроверзног нуклеарног програма.

Од инвазије Сједињених Држава на Ирак и Авганистан-иранске западне и источне суседе - Техеран је интензивирао своју реторику и војне маневре са ИРГЦ и Артешом спроводећи регуларне вежбе како на иранском тлу тако и у водама Персијског залива неколико пута сваке године. Њихова примарна сврха је била да се осигура највиши степен борбене готовости услед потенцијалне претње од напада као и слање поруке Сједињеним Државама и њеним савезницима да ће цена рата бити висока.

Било које војне вежбе укључују прилику али и ризик. Вежбе могу оснажити иранске

војне капацитете онако како их противник види, али оне такође могу и да испоље слабости тих капацитета. Постоји велики број фактора који могу имати улогу у одлучивању да ли ће вежбе бити стопиране или отказане, и није случај да се сви они тичу иранског врховног вође. Али судећи на основу околности и необичне тишине која је окружила вежбе “Великог пророка” постоји значајна претпоставка да је очевидно одлагање део иранских напора да се умање тензије са Сједињеним Државама пошто је Иран очигледно закључио да оне земљи наносе више штете него користи.

Са енглеског превео: Владимир Јевтић

(Стратфор, 16. 2. 2012)

[\[1\]](#) IRGC eng. Islamic Revolutionary Guard Corps. Корпус Исламске револуционарне гарде. Прим. прев.

[\[2\]](#) Група држава за контролу иранског нуклеарног наоружања. Прим. прев.